

**“Για μιά Ευρωπαϊκή Ένωση με
Πολιτικό και Κοινωνικό
Περιεχόμενο”**

(Συμβολή της Ελλάδας στη Διακυβερνητική Διάσκεψη του 1996)

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΤΟΡΙΝΟ 29 Μαρτίου 1996

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδες
<u>A. Εισαγωγή</u>	
α. Οι Προκλήσεις	3
β. Οι Απαντήσεις: «Ποιά Ευρώπη θέλουμε;»	5
<u>B. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι Πολίτες</u>	9
<u>Γ. Η Ανάδειξη του Κοινωνικού Ρόλου της ΕΕ</u>	
α. Απασχόληση	11
β. Νέες πολιτικές	13
<u>Δ. Η Ανάπτυξη και Μεταρρύθμιση των Θεσμών</u>	
- Οι Βασικές Αρχές	15
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	16
- Εθνικά Κοινοβούλια	17
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή	18
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο	19
- Συμβούλιο Υπουργών	19
- Επιτροπή Περιφερειών	21
- Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ)	21
- Ελεγκτικό Συνέδριο	22
- Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή	22
<u>Ε. Κ Ε Π Π Α (Δεύτερος Πυλώνας)</u>	
- Κοινή Εξωτερική Πολιτική	23
- Κοινή Ασφάλεια και Άμυνα	26
<u>ΣΤ. Συνεργασία στους τομείς Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (Τρίτος Πυλώνας)</u>	27

Α. Εισαγωγή

α. Οι Προκλήσεις

1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) βρίσκεται, λίγο πριν από το τέλος του αιώνα, αντιμέτωπη με οξύτατες προκλήσεις, αιτήματα και αμφισβητήσεις που πηγάζουν από τις δραματικές αλλαγές που έχουν σημειωθεί τα τελευταία χρόνια στον ευρύτερο Ευρωπαϊκό χώρο. Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Συνθήκη του Μάαστριχτ) που τέθηκε σε ισχύ το 1993 αποτέλεσε ένα σημαντικό βήμα στην προαγωγή της Ευρωπαϊκής οικοδόμησης. Ωστόσο τα προβλήματα που ανέκυψαν στη διαδικασία επικύρωσης της εν λόγω Συνθήκης αλλά και η αδυναμία της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τα ογκούμενα κοινωνικά προβλήματα όπως αυτό της αυξανόμενης ανεργίας, κοινωνικής περιθωριοποίησης, περιβαλλοντικής υποβάθμισης, οικονομικής συνοχής έδειξαν τα όρια και τους περιορισμούς της εν λόγω Συνθήκης. Σ' αυτό συνέβαλε και το γεγονός ότι και μετά τη Συνθήκη του Μάαστριχτ προωθήθηκαν κυρίως τα ζητήματα της ενιαίας αγοράς, και λιγότερο τα στοιχεία της κοινωνικής συνοχής και σύγκλισης.

Η Διακυβερνητική Διάσκεψη θα λάβει χώρα μέσα σε ένα περιβάλλον έντονων κοινωνικών πιέσεων, που προκύπτουν λόγω της δυσπιστίας των πολιτών απέναντι στο δαιδαλώδες και απόμακρο ευρωπαϊκό οικοδόμημα, όσο και λόγω της αποδεδειγμένης αδυναμίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης να παρέμβει ουσιαστικά για τη διατήρηση της ειρήνης και την εγκαθίδρυση ενός σταθερού συστήματος ασφάλειας και συνεργασίας στην σημερινή Ευρώπη. Το γεγονός αυτό κατέδειξε αφ' ενός τις αδυναμίες του συστήματος εξωτερικής δράσης της ΕΕ, και αφ' ετέρου, εξασθένησε την αξιοπιστία της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και κατ' επέκταση της ίδιας της Ένωσης.

2. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω εξελίξεων και συνθηκών, σημαντικό τμήμα των Ευρωπαίων πολιτών έχει οδηγηθεί στην αμφισβήτηση της ενοποιητικής διαδικασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ πολλοί διερωτώνται για την χρησιμότητα και αποτελεσματικότητα ορισμένων θεσμών, πολιτικών και διαδικασιών. Για ένα σημαντικό μέρος των Ευρωπαίων πολιτών, η ΕΕ εμφανίζεται, περισσότερο ως συντελεστής που συμβάλλει στη δημιουργία κοινωνικών προβλημάτων όπως αυτό της ανεργίας παρά ως παράγων για την επίλυσή τους. Η αδιαφάνεια και έλλειψη επαρκούς δημοκρατικότητας που χαρακτηρίζουν ορισμένες διαδικασίες διαμόρφωσης πολιτικής και λήψης αποφάσεων της ΕΕ οδηγούν, επίσης, τους Ευρωπαίους πολίτες σε αποστασιοποίηση από Ευρωπαϊκούς θεσμούς και επιλογές.

3. Ωστόσο, στον άμεσο εξωτερικό της χώρο η Ευρωπαϊκή Ένωση απολαμβάνει υψηλού βαθμού ελκυστικότητας και αποδοχής. Τούτο πιστοποιείται από την δεδηλωμένη επιθυμία του συνόλου των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης καθώς και των Ευρωπαϊκών χωρών της Μεσογείου (Κύπρος, Μάλτα) να καταστούν πλήρη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το ταχύτερο δυνατόν.

Οι χώρες αυτές προσβλέπουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως θεσμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο μπορούν να διασφαλίσουν την εξωτερική τους ασφάλεια, να αυξήσουν την οικονομική και κοινωνική τους ευημερία και να εμπεδώσουν τους δημοκρατικούς πολιτικούς θεσμούς. Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται συνεπώς αντιμέτωπη με την πρόκληση της νέας διεύρυνσης με δώδεκα νέα μέλη. Στην πρόκληση αυτή η Ένωση δεν μπορεί παρά να απαντήσει καταρχήν θετικά. Αλλά η διεύρυνση της Ένωσης θα πρέπει να γίνει με τρόπο που να εγγυάται την προώθηση της ενοποιητικής διαδικασίας, την ενότητα και αποτελεσματικότητα του θεσμικού συστήματος της Ένωσης, την διαφύλαξη του «κοινοτικού και πολιτικού κεκτημένου», την οικονομική και κοινωνική συνοχή. Η διεύρυνση με άλλα λόγια, δεν θα πρέπει να αλλοιώσει το θεσμικό και πολιτικό χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4. Είναι προφανές συνεπώς ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται αντιμέτωπη με μια πενταπλή πρόκληση:

(i) Την ανάκτηση της εμπιστοσύνης της Ευρωπαϊκής κοινωνίας και των Ευρωπαίων πολιτών, δηλαδή την πρόκληση της νομιμοποίησης.

(ii) Την ανάδειξη του θετικού ρόλου που η Ένωση μπορεί να διαδραματίσει στην αντιμετώπιση των κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων όπως αυτό της ανεργίας, του κοινωνικού αποκλεισμού και της συνοχής, κ.λπ.

(iii) Την προετοιμασία της Ένωσης για την νέα διεύρυνση - δηλαδή την ικανότητα να αποδεχθεί νέα μέλη χωρίς λειτουργικούς κλυδωνισμούς, χωρίς να αλλοιώσει τη θεσμική ταυτότητα και τις προοπτικές της. Παράλληλα με τη θεσμική μεταρρύθμιση και προσαρμογή, η Ένωση θα πρέπει να διασφαλίσει την επάρκεια των οικονομικών πόρων που θα επιτρέψουν την απρόσκοπτη χρηματοδότηση των κοινών πολιτικών καθώς και των αναγκών που θα προκύψουν από τη νέα διεύρυνση.

(iv) Την επιδίωξη ανάπτυξης ενός βαθύτερου, απ'ό,τι υπάρχει σήμερα θεσμικού δεσμού, την επίτευξη, δηλαδή, μιας βαθύτερης ενότητας μέσα από την εγγύηση και την ανάπτυξη της διαφορετικότητας.

(v) Την ενίσχυση της εξωτερικής δράσης και ταυτότητας της Ένωσης, καθώς και της αύξησης της διεθνούς ανταγωνιστικότητάς της, π.χ. με την ενίσχυση της κοινής ερευνητικής και βιομηχανικής-τεχνολογικής πολιτικής.

β. Οι Απαντήσεις: «Ποιά Ευρώπη θέλουμε:»

5. Οι απαντήσεις στις προκλήσεις αυτές παραπέμπουν ουσιαστικά στον προσδιορισμό του προτύπου, στο ερώτημα «τί είδους Ευρωπαϊκή Ένωση» θέλουμε για τον εικοστό-πρώτο αιώνα. Για να απαντήσουμε στο ερώτημα αυτό, θα πρέπει να έχουμε πολιτικό όραμα και προοπτική για το μέλλον της Ευρώπης. Η απάντηση της Ελλάδος στο εν λόγω ερώτημα είναι σαφής: θέλουμε μία Ευρωπαϊκή Ένωση που θα αναπτύσσεται προς την κατεύθυνση

της βαθύτερης ενοποίησης με δημοκρατικά δομημένους και νομιμοποιημένους θεσμούς που θα εγγυώνται τη θεσμική ισότητα όλων των χωρών-μελών, με κοινές πολιτικές, δράσεις και επαρκή οικονομικά μέσα που θα συμβάλλουν στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, κοινωνικής δικαιοσύνης και αλληλεγγύης, που θα οδηγούν σε μία «Ευρώπη των πολιτών, της ανάπτυξης και δημοκρατίας», σε μία Ευρώπη Κοινότητας Δικαίου, ανοιχτή στον κόσμο και ικανή να προστατεύσει την ασφάλεια και ανεξαρτησία των χωρών-μελών και πολιτών της.

6. Η Ελλάδα επιθυμεί ειδικότερα μία Ευρώπη με έντονη πολιτική και κοινωνική ταυτότητα που θα οικοδομείται στις αξίες της δημοκρατίας, του σεβασμού των εθνικών ταυτοτήτων, των πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων, της αλληλεγγύης, της συνοχής και ανεκτικότητας. Συνεπώς, η προώθηση της Πολιτικής Ένωσης, συνοψίζει την απάντηση στις προκλήσεις και στην κρίση που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Για την Ελλάδα, η Πολιτική Ένωση συνιστά στόχο που έχει συνολικό και καθολικό χαρακτήρα και περιλαμβάνει τόσο την ανάπτυξη και προσαρμογή των θεσμών όσο και των κοινών πολιτικών και μέσων της ΕΕ. Η προικοδότηση της Ένωσης με τα επαρκή μέσα, πόρους και πολιτικές συνιστά προϋπόθεση για την επιτυχή υλοποίηση του εγχειρήματος της νέας διεύρυνσης. Η νέα διεύρυνση δεν θα προσφέρει τα πολιτικά και οικονομικά οφέλη που προσδοκούν οι υποψήφιοι για ένταξη χώρες εάν, με την υλοποίησή της, αλλοιωθούν τμήματα «του κοινοτικού κεκτημένου» και των πολιτικών της ΕΕ ή καταστεί αναποτελεσματική η διαδικασία λήψης αποφάσεων και διαμόρφωσης πολιτικής.

Η προς ανατολάς διεύρυνση θα διευκολυνθεί, κατά συνέπεια, τόσο από την πρόοδο των ίδιων των υποψηφίων χωρών, όσο και από την έγκαιρη αύξηση των ίδιων πόρων της ΕΕ λόγω των αυξημένων δημοσιοοικονομικών υποχρεώσεων έναντι των χωρών ΚΑΕ. Το ίδιο ισχύει και για την αναμόρφωση βασικών πολιτικών της Ένωσης, όπως της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, που κυριαρχείται από τη λογική της εξοικονόμησης πόρων πέρα από τις προσαρμογές που επιβάλλει το νέο καθεστώς του Π.Ο.Ε.

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική πρέπει να εξακολουθήσει να υπακούει σε ορισμένες θεμελιώδεις αρχές, όπως, ενότητα και οργάνωση των αγορών, αναγνώριση του πολυδιάστατου ρόλου των αγροτών, καθορισμός των τιμών και προσδιορισμός των συνοδευτικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της καθιέρωσης συστήματος άμεσων εισοδηματικών ενισχύσεων που στοχεύουν στο να διασφαλίσουν στους αγρότες επαρκές εισόδημα.

7. Η αναθεώρηση της Συνθήκης στα πλαίσια της Διακυβερνητικής Διάσκεψης προσφέρει την ευκαιρία για μία συνολική απάντηση στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ένωση. Ο περιορισμός της σχεδιαζόμενης αναθεωρητικής διαδικασίας απλώς στις θεσμικές πτυχές του προβλήματος θα αποτελούσε σφάλμα. Αυτό που χρειάζεται είναι η εκδήλωση θαρραλέας πολιτικής βούλησης για την προετοιμασία της Ένωσης προκειμένου να ξεπεράσει την κρίση, να αποδεχθεί τα νέα μέλη και να περάσει με εμπιστοσύνη και δυναμισμό στον εικοστό-πρώτο αιώνα, καθιστώντας το πρότυπο της κοινοτικής ενοποίησης «μη - αναστρέψιμο».

8. Συνοπτικά, η πρόταση της Ελλάδος στη Διακυβερνητική Διάσκεψη αποκρυσταλλώνεται στους ακόλουθους τέσσερις κύριους στόχους/άξονες:

(i). **ανάπτυξη** της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς ένα σχήμα βαθύτερου ενοποιητικού περιεχομένου με βάση τις αρχές της δημοκρατίας, αλληλεγγύης, συνοχής και κοινωνικής δικαιοσύνης. Ανάπτυξη «της Ευρώπης των πολιτών και του κοινωνικού χώρου» μέσω πολιτικών, δράσεων, μέσων και πόρων για την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων, και ιδιαίτερα αυτών της ανεργίας και της οικονομικής συνοχής καθώς και της πραγματικής σύγκλισης.

(ii). **ανάπτυξη** του θεσμικού συστήματος της Ένωσης προκειμένου να καταστεί περισσότερο δημοκρατικό σ' όλα τα επίπεδα, αλλά και αποτελεσματικό στη λήψη αποφάσεων βάσει των αρχών της θεσμικής ισότητας όλων των κρατών μελών, της θεσμικής ενότητας, χωρίς «θεσμικές διακρίσεις» ή διαφοροποιήσεις, και της θεσμικής ισορροπίας.

(iii). εφοδιασμό της Ένωσης με αποτελεσματική κοινή εξωτερική πολιτική, πολιτική ασφάλειας και τελικά κοινής άμυνας, ικανής να προστατεύσει την ανεξαρτησία, την ασφάλεια, τα κοινά σύνορα και την εδαφική ανεξαρτησία της Ένωσης και των χωρών-μελών της και να συμβάλει ενεργά στη διατήρηση της ειρήνης και σταθερότητας, της επίλυσης συγκρούσεων και διαχείρισης κρίσεων.

(iv). διασφάλιση των θεσμικών, πολιτικών και οικονομικών προϋποθέσεων για την επιτυχή διεύρυνση της ΕΕ με την Κύπρο, Μάλτα και τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

B. Ευρωπαϊκή Ένωση και οι Πολίτες

9. Η βασικότερη από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση αφορά στην αμφισβήτηση που δείχνει αυξανόμενη μερίδα των πολιτών της στους στόχους και περιεχόμενο της Ευρωπαϊκής ενοποίησης. Η ανάκτηση της εμπιστοσύνης των Ευρωπαίων πολιτών και η υποστήριξή τους προς τους στόχους της ενοποιητικής διαδικασίας και τους ενοποιητικούς θεσμούς συνιστά πρωταρχική προϋπόθεση για την υπέρβαση της κρίσης και την ουσιαστική νομιμοποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για την Ελλάδα, η ανάδειξη των Ευρωπαίων πολιτών ως συντελεστών της ενοποιητικής προσπάθειας συνιστά την νομιμοποιητική βάση και το λόγο ύπαρξης της ΕΕ. Χωρίς την ενεργό υποστήριξη των Ευρωπαίων πολιτών και κοινωνιών η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θα μπορέσει να υλοποιήσει τους στόχους που έχει θέσει.

10. Για να ανακτήσει την υποστήριξη των Ευρωπαίων πολιτών και των εθνικών κοινωνιών συνολικά, η Ένωση θα πρέπει να λάβει μέτρα που θα συμβάλουν ουσιαστικά στην επίλυση των προβλημάτων τους και θα επιτρέπουν στον πολίτη να συμμετέχει ενεργά στην ενοποιητική διαδικασία. Για τον σκοπό αυτό η Ένωση θα πρέπει να συμπεριλάβει διατάξεις στην αναθεωρημένη Συνθήκη για :

(i) την ενίσχυση και διεύρυνση της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών. Στη λογική αυτή, η Ελλάς υποστηρίζει την ενσωμάτωση στην αναθεωρημένη Συνθήκη ενός Καταλόγου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή, εναλλακτικά, την προσχώρηση της Ένωσης στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

(ii) τον εμπλουτισμό της Συνθήκης με ένα κατάλογο βασικών κοινωνικών δικαιωμάτων όπως προβλέπονται στον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη και στο Πρωτόκολλο σχετικά με την κοινωνική πολιτική.

(iii) τη θέσπιση συγκεκριμένων ρυθμίσεων στη Συνθήκη για την απαγόρευση κάθε μορφής διάκρισης και τη ρητή καταδίκη του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

(v) την συνολική ενίσχυση των διατάξεων της Συνθήκης για την ισότητα ανδρών και γυναικών και την πρόβλεψη θετικών παρεμβάσεων υπέρ των ατόμων με ειδικές ανάγκες και άλλων ευπαθών κοινωνικών ομάδων, με τη θέσπιση διάταξης.

(v) την ουσιαστικοποίηση του περιεχομένου της Ευρωπαϊκής Ιθαγένειας που προβλέπεται στη Συνθήκη με την, μεταξύ άλλων, διεύρυνση του καταλόγου δικαιωμάτων που συνδέονται με αυτή.

11. Θεμελιώδης αρχή της Ένωσης πρέπει να συνιστά η αρχή της διαφάνειας. Μια δημοκρατική διαδικασία είναι αδιανόητη χωρίς διαφάνεια. Ιδιαίτερα ο δημοκρατικός έλεγχος είναι ανεφάρμοστος χωρίς εμπειριστατωμένη ενημέρωση σχετικά με τον υπό έλεγχο τομέα. Παρότι η αρχή της διαφάνειας αποτελεί αρχή δικαίου που απορρέει από το ισχύον δίκαιο της Ένωσης, η ρητή κατοχύρωση του σεβασμού της στις διατάξεις της νέας Συνθήκης θα συνιστούσε σαφή και θετική εξέλιξη. Επιπλέον, η ενίσχυση της διαφάνειας και δημοσιότητας στη λειτουργία των οργάνων της Ένωσης καθώς και η ενοποίηση των Συνθηκών σ' ένα ενιαίο κείμενο και η απλοποίηση της νομοθεσίας ώστε να είναι κατανοητή από τον Ευρωπαίο πολίτη θα συμβάλουν ουσιαστικά στην ανάκτηση της εμπιστοσύνης και στη μείωση της απόστασης που διαπιστώνεται ανάμεσα στους θεσμούς της Ένωσης και στους Ευρωπαίους πολίτες. Οι εργασίες των οργάνων της ΕΕ θα πρέπει στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό να είναι δημόσιες. Τέλος, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να αποκτήσει νομική προσωπικότητα.

12. Στο πνεύμα αυτό θα πρέπει να αξιοποιηθεί η αρχή της επικουρικότητας ως μέσο που προσδιορίζει τον τρόπο άσκησης των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η επικουρικότητα που αποτελεί θεμελιώδη οργανωτική αρχή για την επίτευξη του στόχου της λήψης των αποφάσεων κατά το δυνατόν εγγύτερα προς τον πολίτη, θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως όργανο για την ενίσχυση του ρόλου του πολίτη, των τοπικών αρχών και των περιφερειών στην ενοποιητική διαδικασία και όχι ως μέσον για την αλλοίωση του «κοινοτικού κεκτημένου», την επανεθνικοποίηση κοινοτικών πολιτικών ή, την φαλκίδευση της ανάπτυξης της Ένωσης, ούτε, βέβαια ως μοχλός για την άκριτη διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της ΕΕ.

Γ. Ανάδειξη του Κοινωνικού Ρόλου της ΕΕ

α. Κοινωνική Πολιτική και Απασχόληση

13. Η κρίση και η αμφισβήτηση με τις οποίες βρίσκεται αντιμέτωπη η Ευρωπαϊκή Ένωση, συνιστούν βαθύτατη κρίση νομιμοποίησης που δεν θα ξεπεραστεί παρά μόνο εάν η Ένωση εμφανιστεί ως θεσμός που συμβάλλει θετικά στην επίλυση των καθημερινών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν η Ευρωπαϊκή κοινωνία και οι πολίτες της. Οι θεσμικές και διαδικαστικές ρυθμίσεις, απλοποιήσεις και αποσαφηνίσεις, όσο σημαντικές και αν είναι, δεν αποτελούν υποκατάστατο της θετικής δράσης της Ένωσης που εκφράζεται μέσω των πολιτικών. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα μπορέσει συνεπώς να κερδίσει την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής κοινωνίας μόνον εάν αναπτύξει τις πολιτικές, τα μέσα και τις δράσεις που θα καθιστούν ορατή, πειστική και αποτελεσματική την συμβολή της στην επίτευξη βασικών οικονομικών και κοινωνικών στόχων. Στόχων που συνδέονται με την οικοδόμηση μίας κοινωνίας δικαιοσύνης, αλληλεγγύης, συνοχής, ευημερίας και ανοχής με σεβασμό στις πολιτιστικές και περιβαλλοντικές αξίες.

14. Στην αναθεωρημένη Συνθήκη, είναι επιτακτική η επίτευξη ενός υψηλότερου βαθμού ισορροπίας ανάμεσα στο στόχο για την προώθηση της πλήρους νομισματικής ένωσης και τους στόχους για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και συνοχή, την προαγωγή ενός υψηλότερου επιπέδου απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου όπως προβλέπει το άρθρο 2 της Συνθήκης.

15. Η επίτευξη της ονομαστικής σύγκλισης δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε διάσπαση της συνοχής και αλληλεγγύης των κρατών-μελών της Ένωσης. Σταθερή επιδίωξή μας παραμένει η μείωση των διαπεριφερειακών ανισοτήτων μέσω της περαιτέρω ενίσχυσης του στόχου της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, της απασχόλησης και της κοινωνικής προστασίας καθώς και των κοινών πολιτικών της Ένωσης. Το οικονομικώς αναγκαίο θα πρέπει, έτσι, να συνδυαστεί με το κοινωνικώς αποδεκτό.

16. Ιδιαίτερη σημασία αποκτούν τα προβλήματα της απασχόλησης, ανεργίας και κοινωνικού αποκλεισμού, τα οποία

έχουν οξυνθεί επικίνδυνα απειλώντας τον κοινωνικό ιστό των χωρών της Ένωσης. Η εξεύρεση τρόπων αποτελεσματικής αντιμετώπισης των προβλημάτων αυτών και η εξασφάλιση επενδύσεων σ'αυτή την κατεύθυνση θα αναδείξει, εξάλλου, και το κοινωνικό πρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

17. Η Ελλάς προσανατολίζεται προς μία περισσότερο συντονισμένη, από,τι μέχρι σήμερα, δράση της Ένωσης στα κοινωνικά θέματα και για τη διαμόρφωση μιας ενεργού πολιτικής απασχόλησης. Η κατευθυντήρια στρατηγική για την Απασχόληση, που διαμορφώθηκε στα τελευταία Ευρωπαϊκά Συμβούλια του Έσπεν, των Καννών και της Μαδρίτης και που βασίζεται στο συνδυασμό μακροοικονομικής πολιτικής, επενδύσεων και διαρθρωτικών παρεμβάσεων στις αγορές εργασίας με σκοπό τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, θα πρέπει να ενισχυθεί. Για τους λόγους αυτούς, υποστηρίζουμε την εισαγωγή, στη νέα Συνθήκη, ειδικού κεφαλαίου για την προώθηση, σε κοινοτικό επίπεδο, των θεμάτων της Απασχόλησης και των Επενδύσεων που θα την ενισχύουν, επί τη βάσει κοινών στόχων και διαδικασιών καθώς και μέσω της χρηματοδοτικής στήριξης του εν λόγω τομέα (σύσταση Επιτροπής Απασχόλησης, χρησιμοποίηση των Διαρθρωτικών Ταμείων για την χρηματοδότηση της Απασχόλησης). Συγχρόνως θα πρέπει να υπάρχει η απαιτούμενη ευελιξία στην άσκηση των εθνικών πολιτικών απασχόλησης, καθώς το πρόβλημα της ανεργίας διαφέρει από χώρα σε χώρα.

18. Παράλληλα, η Ελλάδα υποστηρίζει την ενίσχυση της ευρύτερης κοινωνικής πολιτικής και προστασίας της Ένωσης. Η ενσωμάτωση, στην αναθεωρημένη Συνθήκη, των κοινωνικών δικαιωμάτων που εμπεριέχονται στον Κοινωνικό Χάρτη και στο Κοινωνικό Πρωτόκολλο, όπως προαναφέρθηκε, πιστεύουμε ότι θα συμβάλει σημαντικά προς αυτή την κατεύθυνση. Στόχος μας είναι να κατοχυρωθεί στη νέα Συνθήκη, ένα ελάχιστο επίπεδο κοινωνικής προστασίας, ρύθμισης των εργασιακών σχέσεων και μέριμνας υπέρ των ατόμων και ομάδων με ειδικές ανάγκες. Υποστηρίζουμε επίσης την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου και της ευρύτερης συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στην ενοποιητική διαδικασία.

β. Νέες πολιτικές

19. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, προκειμένου να συμβάλει στην αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων που αφορούν τους Ευρωπαίους πολίτες, θα πρέπει να προχωρήσει στην ανάπτυξη νέων πολιτικών, σεβόμενη την αρχή της επικουρικότητας. Η Ελλάδα, ειδικότερα, τάσσεται υπέρ της προσθήκης νέων Τίτλων στην αναθεωρημένη Συνθήκη για τους τομείς της Πολιτικής Άμυνας, της Ενέργειας και του Τουρισμού.

20. Ειδικότερα, ως προς την Πολιτική Άμυνα, η ελληνική πλευρά πρότεινε τη σύσταση μηχανισμού για την παροχή βοήθειας στα κράτη μέλη κατά την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και θεομηνιών στην Ένωση. Κάτι τέτοιο θα ήταν μια περαιτέρω έκφραση της αλληλεγγύης μεταξύ των Κρατών Μελών, και θα ήταν ένας απτός τρόπος προσέγγισης του Ευρωπαίου πολίτη από την Ένωση.

21. Στον τομέα της Ενέργειας, η Ελλάδα αποδίδει σημασία στην δυνατότητα καθορισμού μιας "Ευρωπαϊκής Ενεργειακής Πολιτικής". Η ελληνική πλευρά τονίζει την ανάγκη προσθήκης ρυθμίσεων για την ασφάλεια εφοδιασμού, για την ανάγκη διασύνδεσης της ενέργειας με τον στόχο της συνοχής, καθώς και αναφοράς στο Περιβάλλον, στην εξοικονόμηση ενέργειας και στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

22. Όσον αφορά στον τομέα του Τουρισμού, η Ελλάδα θεωρεί ότι πρόκειται για έναν τομέα ο οποίος όχι μόνο συμβάλλει στην προβολή της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς, στην αλληλογνωριμία των Ευρωπαϊκών λαών και στην ενίσχυση του αισθήματος κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας, αλλά επίσης αντιπροσωπεύει σημαντικότερη οικονομική δραστηριότητα, με αποφασιστικό μερίδιο στο κοινοτικό ΑΕΠ και μεγάλη συμβολή στην απασχόληση, ιδιαίτερα σε ορισμένες περιοχές που γνωρίζουν μεγάλες εποχικές διακυμάνσεις στα επίπεδα οικονομικής δραστηριότητας.

23. Όσον αφορά την πολιτική Περιβάλλοντος, η Ελλάδα θα προτείνει ορισμένες τροποποιήσεις, μεταξύ άλλων, προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης του στόχου της αειφόρου αναπτύξεως

κατά την εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής καθώς και της ενισχύσεως της έρευνας και τεχνολογικής αναπτύξεως σε θέματα περιβάλλοντος. Θα υποστηρίξει επίσης την προσθήκη ρητής αναφοράς στα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Περιβάλλοντος, στον Τίτλο XII περί Διευρωπαϊκών Δικτύων.

24. Ένας στόχος στον οποίον η Ελλάδα αποδίδει ιδιαίτερη σημασία είναι η προσθήκη, στη Συνθήκη, διατάξεων για τις **Νησιωτικές Περιοχές** των Κρατών Μελών ως περιοχών ιδιαίτερης πολιτιστικής, οικολογικής και κοινωνικής σπουδαιότητας. Η σημερινή διαρθρωτική πολιτική της Κοινότητας δεν έχει δώσει ικανοποιητικές λύσεις στα προβλήματα της απομόνωσης και του εύθραυστου χαρακτήρα της οικονομίας των περιοχών αυτών, αφού οι ανισότητες ανάμεσα στις ηπειρωτικές και στις νησιωτικές περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης τείνουν να διευρύνονται. Είναι σαφές, επομένως, ότι απαιτούνται εξαιρετικά μέσα και σημαντικές προσπάθειες για την αντιμετώπιση των ειδικών μειονεκτημάτων που καλούνται να υπερβούν αυτές οι περιοχές, ούτως ώστε να μπορέσουν να αναδειχτούν, επί ίσοις όροις, ο φυσικός τους πλούτος και το ανθρώπινο δυναμικό τους.

25. Η Ελλάδα τάσσεται υπέρ της ενίσχυσης της **Δημόσιας Υγείας**, ώστε να καταστεί δυνατή η έκδοση δεσμευτικών πράξεων με στόχο τα ελάχιστα μέτρα προστασίας της, χωρίς να παραγνωρίζονται οι ιδιαίτερες συνθήκες σε κάθε Κράτος-Μέλος.

26. Η Ελλάδα θα επιδιώξει την ενίσχυση των διατάξεων που αφορούν στον **Πολιτισμό**, θεμελιώδους κοινού συστατικού της Ευρώπης. Η ανάπτυξη της κοινοτικής πολιτικής για τον Πολιτισμό πρέπει να εξακολουθεί να γίνεται στη βάση του σεβασμού και της προώθησης της ποικιλίας των πολιτισμών της Ένωσης. Επίσης, η Ελλάδα θεωρεί αυτονόητη τη διατήρηση της αρχής της **ισότητας των γλωσσών** στην ΕΕ.

27. Τέλος, ιδιαίτερη μέριμνα θα απαιτηθεί για τη διαμόρφωση **δημογραφικής πολιτικής** ώστε να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα υπογεννητικότητας και γήρανσης των πληθυσμών, φαινόμενα τα οποία έχουν αρνητικές συνέπειες στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης στον χώρο της Ένωσης.

Δ. Η Ανάπτυξη και Μεταρρύθμιση των Θεσμών

28. Η ανάγκη ανάπτυξης και μεταρρύθμισης του θεσμικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκειμένου να καταστεί περισσότερο δημοκρατικό, αποτελεσματικό και διαφανές και ταυτόχρονα ικανό να αντιμετωπίσει την πρόκληση της νέας διεύρυνσης είναι επιτακτική. Με προοπτική ανάπτυξης της Πολιτικής Ένωσης, στόχος μας θα πρέπει να είναι να εφοδιάσουμε την ΕΕ με θεσμούς διαφανείς, δημοκρατικά δομημένους και νομιμοποιημένους, ικανούς να λαμβάνουν αποφάσεις και να επιλύουν προβλήματα με αποτελεσματικό τρόπο.

Οι Βασικές Αρχές:

29. Η ανάπτυξη και προσαρμογή του θεσμικού συστήματος θα πρέπει να στηρίζεται σε ορισμένες βασικές αρχές όπως:

(i) της θεσμικής ενότητας και ισότητας των χωρών-μελών που συμμετέχουν σ' αυτό.

(ii) της διατήρησης της βασικής θεσμικής ισορροπίας όπως έχει διαμορφωθεί από τις Συνθήκες και την ιστορική εμπειρία.

(iii) του σεβασμού του «θεσμικού και πολιτικού κεκτημένου» της ΕΕ.

30. Ο σεβασμός της θεσμικής ενότητας και ισότητας επιβάλλει μεταξύ άλλων, την αποφυγή θεσμοποίησης μορφών «διαφοροποιημένης ή ευέλικτης» ολοκλήρωσης που με οποιαδήποτε μορφή ή κάλυμμα θα εισάγει μόνιμες διακρίσεις ανάμεσα στις χώρες-μέλη και θα ανατρέψει βασικές αρχές για την θεσμική ισότητα. Η Ελλάδα αντιτίθεται στην θέσπιση ρυθμίσεων που θα είχαν ως αποτέλεσμα τον κερματισμό της ενοποιητικής διαδικασίας. Οι έννοιες της διαφοροποιημένης ολοκλήρωσης, της ευέλικτης ολοκλήρωσης, της Ευρώπης των πολλών ταχυτήτων ή της «Ευρώπης του σκληρού πυρήνα» απορρίπτονται από την Ελλάδα. Οι έννοιες αυτές είναι επικίνδυνες στον βαθμό που μπορούν να οδηγήσουν σε νέες μορφές διαίρεσης και ανταγωνισμών στον ευρωπαϊκό χώρο.

31. Η Ελλάδα πιστεύει ότι η μέθοδος «των προσωρινών μεταβατικών ρυθμίσεων» που προβλέπεται στη Συνθήκη και έχει δοκιμαστεί επιτυχώς συνιστά την απάντηση στα προβλήματα της εμβάθυνσης της ενοποίησης και της διεύρυνσης. Είναι η μέθοδος που διασφαλίζει την ενότητα στόχων, την θεσμική ενότητα και τελικά συμβάλλει στη συνοχή και συνεκτικότητα του χώρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χωρίς να παρεμποδίζει την πρόοδο της ενοποίησης.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

32. Η Ελλάδα πιστεύει ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ως το εκλεγμένο αντιπροσωπευτικό σώμα της Ένωσης θα πρέπει βαθμιαία να αναλάβει τις νομοθετικές λειτουργίες που συνδέονται με τον ρόλο του. Στη βάση αυτή θα πρέπει να εξεταστεί η ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του Κοινοβουλίου.

33. Ειδικότερα και με στόχο την βελτίωση της αποτελεσματικότητας, διαφάνειας και δημοκρατικότητας της ΕΕ προτείνεται:

(i) ο περιορισμός των νομοθετικών διαδικασιών σε τρεις: σύμφωνη γνώμη, συναπόφαση, διαβούλευση. Η σύμφωνη γνώμη θα πρέπει να χρησιμοποιείται στις περιπτώσεις που το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία για την τροποποίηση των Συνθηκών, την ένταξη και την σύνδεση χωρών-μελών στην ΕΕ, τους ίδιους πόρους και την εφαρμογή του άρθρου 235 της Συνθήκης. Η διαδικασία συναπόφασης θα πρέπει να καλύπτει το σύνολο των περιπτώσεων νομοθετικού περιεχομένου για τις οποίες το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία. Ταυτόχρονα θα πρέπει να απλουστευτεί η διαδικασία συναπόφασης με την κατάργηση της «τρίτης ανάγνωσης».

(ii) Η απλούστευση της διαδικασίας υιοθέτησης του προϋπολογισμού της ΕΕ.

(iii) Η παραχώρηση στο ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο της δυνατότητας να εκλέγει τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

από κατάλογο υποψηφίων που θα υποβάλει σ' αυτό το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

(iv) Η ενίσχυση των εξουσιών του Κοινοβουλίου για τον έλεγχο των εκτελεστικών θεσμών της ΕΕ.

(v) Η δυνατότητα παρουσίας, με την ιδιότητα του παρατηρητή, στις διακυβερνητικές διασκέψεις αναθεώρησης των συνθηκών.

34. Η Ελλάδα είναι πρόθυμη να εξετάσει προτάσεις σχετικά με τη θέσπιση ενιαίας εκλογικής διαδικασίας για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

35. Σε ό,τι αφορά στον αριθμό των μελών του Κοινοβουλίου η Ελλάδα πιστεύει ότι ο ανώτατος αριθμός που θα καθοριστεί θα πρέπει να επιτρέπει την ικανοποιητική εκπροσώπηση όλων των πολιτικών δυνάμεων στο σώμα.

Εθνικά Κοινοβούλια

36. Η Ελλάδα υποστηρίζει την ουσιαστική ενίσχυση του ρόλου των εθνικών κοινοβουλίων στην ενοποιητική διαδικασία. Αυτό θα συμβάλει στην διεύρυνση των νομιμοποιητικών βάσεων της Ένωσης και θα την φέρει πλησιέστερα στον Ευρωπαίο πολίτη. Για τον σκοπό αυτό θα πρέπει να διευρυνθούν οι επαφές μεταξύ εθνικών κοινοβουλίων και Ευρωπαϊκών θεσμών, περιλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής. Η τελευταία θα πρέπει να θεσπίσει διαδικασία έγκαιρης υποβολής σχεδίων νομοθετικών πράξεων και πληροφοριών στα εθνικά κοινοβούλια. Θα πρέπει επίσης να αυξηθούν οι δυνατότητες συνεργασίας των επιτροπών των εθνικών κοινοβουλίων και των αντίστοιχων επιτροπών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ακόμη μέλος της Επιτροπής θα πρέπει να εμφανίζεται ενώπιον των εθνικών κοινοβουλίων για να παρουσιάζει την πολιτική της ΕΕ και να ανταλλάσσει απόψεις. Η Ελλάδα δεν θεωρεί ωστόσο σκόπιμη ή αναγκαία τη δημιουργία νέων οργάνων για την στενότερη συνεργασία εθνικών κοινοβουλίων και Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

37. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνιστά βασικό συστατικό του θεσμικού οικοδομήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επομένως οι εξουσίες της Επιτροπής (μονοπώλιο νομοθετικής πρωτοβουλίας, θεματοφύλακας συνθηκών, εκτελεστικές αρμοδιότητες) θα πρέπει να διατηρηθούν ενώ ο ρόλος της στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της συνεργασίας στους τομείς της δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων θα πρέπει να διευρυνθεί.

38. Όπως ήδη αναφέρθηκε, η Ελλάδα υποστηρίζει την εκλογή του Προέδρου της Επιτροπής από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με βάση κατάλογο υποψηφίων που θα υποβάλλεται σ' αυτό από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Ο εκλεγόμενος Πρόεδρος θα πρέπει να έχει ευρύτερες εξουσίες στην επιλογή των μελών από κατάλογο που θα του υποβάλλουν τα Κράτη-Μέλη και στην οργάνωση των εργασιών της Επιτροπής.

39. Η Ελλάδα υποστηρίζει την μείωση του αριθμού των μελών της Επιτροπής σε αριθμό ίσο με αυτόν του αριθμού των χωρών-μελών, δηλαδή με το δικαίωμα κάθε κράτους-μέλους να ορίζει μέλος στην Επιτροπή. Αντιτίθεται ωστόσο σθεναρά σε μείωση των μελών σε αριθμό χαμηλότερο από τον αριθμό των χωρών-μελών. Στις σημερινές συνθήκες, μία τέτοια εξέλιξη θα υπονόμει το κύρος, τη νομιμοποίηση και την αποδοχή της Επιτροπής. Άλλωστε η εμπειρία από το μέγεθος των εθνικών κυβερνήσεων δείχνει ότι και η μελλοντική Επιτροπή των 27 μελών δεν θα έχει ιδιαίτερα προβλήματα στη λειτουργία της. Αυτονόητο είναι ότι καμία διάκριση μεταξύ χωρών-μελών δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή σε ό,τι αφορά στην κατανομή αρμοδιοτήτων στην Επιτροπή.

40. Για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και διαφάνειας στη λειτουργία της Επιτροπής η Ελλάδα υποστηρίζει την απλοποίηση της «διαδικασίας της επιτροπολογίας» με τον περιορισμό του αριθμού των σχετικών διαδικασιών και επιτροπών.

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

41. Ο κεντρικός πολιτικός ρόλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου έχει αποδειχθεί ιδιαίτερα χρήσιμος και θα πρέπει να διατηρηθεί. Η Ελλάδα δεν θεωρεί ωστόσο ότι θα πρέπει να προστεθούν νέες εξουσίες ή λειτουργίες στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Συμβούλιο Υπουργών

42. Το Συμβούλιο Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί ως γνωστόν τον κύριο θεσμό διαμόρφωσης πολιτικής και λήψης αποφάσεων στα πλαίσια της Ένωσης. Η νέα διεύρυνση επιβάλλει ορισμένες τροποποιήσεις προκειμένου το όργανο αυτό να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στο ρόλο του. Οι τροποποιήσεις αυτές θα πρέπει ωστόσο να λαμβάνουν υπόψη τις βασικές αρχές για τη θεσμική ισότητα των χωρών-μελών.

43. Η Ελλάδα πιστεύει ότι η οργάνωση και διεξαγωγή των εργασιών του Συμβουλίου μπορούν να βελτιωθούν σημαντικά με την ουσιαστική ενίσχυση του ρόλου της Γραμματείας του Συμβουλίου καθώς και της Επιτροπής Μονίμων Αντιπροσώπων (Coreper).

44. Η επέκταση της ειδικής πλειοψηφίας θα πρέπει να συνοδευτεί από την παράλληλη επέκταση της διαδικασίας συναπόφασης, στην οποία συμμετέχει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Θα πρέπει, όμως, να διατηρηθεί η Ομοφωνία στο σύνολο των θεμάτων που αναφέρονται σε ζητήματα ζωτικής εθνικής σημασίας, στο δίκαιο των Συνθηκών, στα συνταγματικής φύσης θέματα που αναφέρονται στην σύνθεση των οργάνων κ.λπ. (γλωσσικό καθεστώς, τοποθέτηση μελών της Επιτροπής, αναθεώρηση συνθηκών κ.λπ.), των άρθρων για την ένταξη και σύνδεση χωρών με την Ευρωπαϊκή Ένωση και το άρθρο 235 της Συνθήκης.

45. Η Ελλάδα πιστεύει ότι η σημερινή σταθμισμένη κατανομή των ψήφων στο Συμβούλιο και οι κανόνες σχηματισμού της ειδικής πλειοψηφίας μπορούν, τεχνικώς προσαρμοζόμενοι, να εφαρμοστούν χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα και στην διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση. Το σημερινό σύστημα κατανομής των ψήφων

διασφαλίζει την λεπτή ισορροπία ανάμεσα στις πληθυσμιακά μικρές και μεγάλες χώρες της Ένωσης και θα πρέπει συνεπώς να διατηρηθεί.

Η έννοια της Δημοκρατίας στο υπερεθνικό-ενωσιακό επίπεδο περιλαμβάνει μια νέα διάσταση που συγκαθορίζει το νοηματικό της περιεχόμενο και αυτή είναι ο σεβασμός και η ανάπτυξη της εθνικής-πολιτισμικής ταυτότητας των λαών των κρατών-μελών της Ένωσης. Πρόκειται για μια αρχή που δεν μπορεί παρά να συγκαθορίζει και τις διαδικασίες πραγμάτωσης της δημοκρατικής αρχής στην ΕΕ. Με άλλα λόγια εφόσον η πολιτισμική ισοτιμία των λαών γίνεται αποδεκτό ότι αποτελεί θεμελιώδη στοιχείο μιας δημοκρατικής πολιτείας, δεν μπορεί αυτή να υποταχθεί στη λογική μιας πλειοψηφικής αρχής. Τόσο η Ευρώπη όσο και η Ένωση συγκροτούνται από λαούς με ιστορία που συνεχονται βάση της εθνικής-πολιτισμικής τους ταυτότητας και αποτελούν ιστορικά υποκείμενα.

46. Οσον αφορά το σημερινό σύστημα άσκησης της προεδρίας του Συμβουλίου, η Ελλάδα θεωρεί ότι αυτό θα πρέπει να διατηρηθεί με τις ακόλουθες βελτιώσεις:

(i) την ενίσχυση του ρόλου της Γραμματείας ως υποβοηθητικού οργάνου της προεδρίας.

(ii) την ουσιαστική ενίσχυση του ρόλου της τρώικα με τρόπο που να συμβάλει στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που θα ανακύψουν με τη διεύρυνση της Ένωσης. Η Ελλάδα θεωρεί ως μη ρεαλιστικές και πρακτικά ανεφάρμοστες τις προτάσεις για «ομαδική προεδρία» (team presidency) στο Συμβούλιο.

47. Η διεξαγωγή των εργασιών του Συμβουλίου μπορεί επίσης να διευκολυνθεί με την βελτίωση των μεθόδων λειτουργίας του Συμβουλίου, (ευρύτερη χρησιμοποίηση γραπτών διαδικασιών, κ.λπ.). Επιβάλλεται, τέλος, η ενίσχυση της δημοσιότητας των εργασιών του Συμβουλίου.

Επιτροπή Περιφερειών

48. Η Επιτροπή Περιφερειών έχει αποδείξει, παρά το σύντομο χρόνο της λειτουργίας της, ότι παρέχει ένα χρήσιμο δίαυλο επικοινωνίας ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, και τελικά τον Ευρωπαίο πολίτη. Για τον λόγο αυτό η ενίσχυση του ρόλου της Επιτροπής μπορεί να συμβάλει θετικά στη διεύρυνση των δημοκρατικών βάσεων της ΕΕ και στην προσέγγιση της προς τον Ευρωπαίο πολίτη. Στη λογική αυτή, η Ελλάδα υποστηρίζει την συγκρότηση της Επιτροπής από αιρετά μέλη της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης, τα οποία θα ανακαλούνται άμεσα στην περίπτωση της μη επανεκλογής τους. Ακόμα, η Συνθήκη πρέπει να λάβει σαφώς υπόψη την ανάγκη διασυννοριακής συνεργασίας.

Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ)

49. Το ΔΕΚ πρέπει να διατηρήσει το ρόλο του ως προς την αυθεντική ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, πράγμα που εξασφαλίζει και την ομοιομορφία της ερμηνείας των κοινοτικών διατάξεων στον χώρο της Ένωσης.

50. Στη φάση αυτή, σκόπιμο είναι να παραμείνουν άθικτες οι βασικές αρμοδιότητες του Δικαστηρίου, και τα οποιαδήποτε ζητήματα να επιλυθούν αργότερα από τον Εσωτερικό Κανονισμό του. Επίσης, προτείνεται η επέκταση του ρόλου του Δικαστηρίου και σε επί μέρους διατάξεις του τομέα Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων.

51. Η Ελλάδα πιστεύει ότι θα πρέπει να διατηρηθεί και ενδεχομένως ενισχυθεί η δυνατότητα προσφυγής των ιδιωτών στο Δικαστήριο μέσω των προδικαστικών παραπομπών, καθώς επίσης και η δυνατότητα υποβολής ερωτημάτων από όλα τα δικαστήρια προς το ΔΕΚ.

52. Η αρχή «ένας δικαστής ανά κράτος-μέλος» πρέπει να διατηρηθεί.

53. Η Ελλάς συμφωνεί στον καθορισμό εννεαετούς μη ανανεώσιμης θητείας για τ α μέλη του ΔΕΚ.

Ελεγκτικό Συνέδριο

54. Ο ρόλος που επιτελεί το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει αποδειχθεί ιδιαίτερα σημαντικός. Για τον λόγο αυτό η Ελλάδα τάσσεται υπέρ της ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας του οργάνου. Συμφωνεί επίσης να παρασχεθεί η δυνατότητα στο όργανο αυτό να προσφεύγει στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την προάσπιση των προνομίων του.

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

55. Η Ελλάδα υποστηρίζει την ενίσχυση του ρόλου της Επιτροπής ιδιαίτερα στα πλαίσια του κοινωνικού διαλόγου.

Ε. Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ)

Κοινή Εξωτερική Πολιτική

56. Κατά τα τελευταία σαράντα χρόνια, η συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην ειρήνη και τη σταθερότητα της Ευρώπης ήταν σημαντική. Ωστόσο, όπως κατέδειξε η Γιουγκοσλαβική και άλλες πρόσφατες κρίσεις, η ΕΕ χρειάζεται περισσότερα μέσα και καλύτερα καθορισμένους στόχους ώστε να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τη νέα κατάσταση που, μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου, διαμορφώθηκε στην ήπειρό μας, και πέραν αυτής.

Η εξωτερική δράση της ΕΕ πρέπει να στοχεύει στην προάσπιση των αξιών οι οποίες συνιστούν την ουσία της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και να συμβάλει στην ασφάλεια της ηπείρου και της άμεσης περιφέρειάς της με την πρόληψη και την εξάλειψη των αιτιών των κρίσεων.

Η άσκηση της ΚΕΠΠΑ οριοθετείται από τα απαραβίαστα πλαίσια που καθορίζουν η αναγνώριση, ο σεβασμός και η εγγύηση των ρυθμίσεων του Διεθνούς Δικαίου. Αυτά τα πλαίσια θα αποτελέσουν το ενιαίο νομικό σύστημα οριοθέτησης της ΚΕΠΠΑ η οποία θα δρα στη βάση καταστατικών αρχών συμφωνηθεισών ανάμεσα στα όργανα και τα Κράτη-Μέλη της Ένωσης.

57. Η προοπτική μιας πραγματικά κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και άμυνας προϋποθέτει: α) την αποσαφήνιση των γενικών αρχών και στόχων με γνώμονα τη σταδιακή διαμόρφωση κοινών θεμελιωδών συμφερόντων και β) την ανάπτυξη πρακτικών μέτρων θεσμικού και διαδικαστικού χαρακτήρα που θα συμβάλουν στην εντονότερη "κοινοτικοποίηση" του σημερινού συστήματος της ΚΕΠΠΑ και θα την καθιστούν ικανή να προστατεύει την εδαφική ακεραιότητα και τα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης.

58. Οι διατάξεις της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση όσον αφορά στην ΚΕΠΠΑ δημιούργησαν υψηλές προσδοκίες. Αλλά προκάλεσαν επίσης σημαντική απογοήτευση, οφειλόμενη στις αδυναμίες της. Πιστεύουμε ότι αυτό οφείλεται στην έλλειψη αναγκαίας πολιτικής βούλησης για τη διαμόρφωση κοινών θέσεων και την ανάληψη κοινών δράσεων, καθώς και στη σημερινή δομή

της σε πυλώνες, με όλες τις ατέλειες που την συνοδεύουν. Υποστηρίζουμε, συνεπώς, την προσέγγιση του Β΄ πυλώνα προς τον Α΄ πυλώνα, δηλαδή την μερική κοινοτικοποίησή του, η οποία συνεπάγεται:

- περισσότερη συνοχή σε όλες τις πτυχές της εξωτερικής δράσης της Ένωσης,
- ευρύτερη συμμετοχή των κοινοτικών θεσμών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να διαδραματίζει πιο ενεργό ρόλο στους τομείς της ανάλυσης, σχεδιασμού, εφαρμογής και ελέγχου των κοινών δράσεων, οι δε εξουσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να ενισχυθούν,
- συμπερίληψη του συνόλου των δαπανών της ΚΕΠΠΑ στον κοινοτικό προϋπολογισμό με δυνατότητα προσφυγής σε εθνικές συνεισφορές σε εξαιρετικές, και μόνο, περιπτώσεις.

59. Ως προς τα μέσα και τους τρόπους που θα μπορούσαν να καταστήσουν την ΚΕΠΠΑ πιο αποτελεσματική, πιστεύουμε ότι η δημιουργία μιας Μονάδας Ανάλυσης και Σχεδιασμού, στα πλαίσια της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου, με τη συμμετοχή των Κρατών Μελών και της Επιτροπής, θα συνεισέφερε σημαντικά στη διαμόρφωση κοινών εκτιμήσεων και προσεγγίσεων όσον αφορά προβλήματα επί των οποίων υπάρχει ακόμα ποικιλία εθνικών απόψεων και συμφερόντων. Η λειτουργία της Μονάδας αυτής θα μπορούσε να συμβάλει επίσης στην ευκολότερη επίτευξη συναίνεσης (consensus). Για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της ΚΕΠΠΑ, θα πρέπει να ανατεθούν ευρύτερες αρμοδιότητες στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και να ενισχυθεί ο ρόλος της Γραμματείας του Συμβουλίου.

60. Οι στόχοι της ΚΕΠΠΑ θα πρέπει να καθοριστούν καλύτερα και να περιλαμβάνουν:

- τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών ελευθεριών,
- την εγγύηση της εδαφικής ακεραιότητας και των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ καθώς και την πρόβλεψη ρήτρας αλληλεγγύης και

αμοιβαίας αμυντικής συνδρομής. Όπως έχουν σήμερα τα πράγματα, η ιδιότητα μέλους της Ένωσης δεν παρέχει σε μια χώρα εγγυήσεις για την ασφάλειά της. Το γεγονός αυτό συνιστά σοβαρό κενό για μια οντότητα, η οποία παρουσιάζεται στον έξω κόσμο ως "Ένωση",

- τη συμβολή της Ένωσης στην πρόληψη των συγκρούσεων και στην εμπέδωση σταθερότητας κυρίως στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, των Βαλκανίων και της Μεσογειακής λεκάνης.

61. Η κοινοτική αλληλεγγύη θα πρέπει να εκφραστεί στην αναθεωρημένη Συνθήκη με συγκεκριμένες προβλέψεις. Μια σαφής δέσμευση από την Ένωση για την προστασία των εξωτερικών της συνόρων, συνοδευόμενη από μια ρήτρα αμοιβαίας συνδρομής θα συμβάλει στην ενίσχυση της σταθερότητας, ειδικά σε περιοχές πολιτικής αστάθειας που συνορεύουν με την Ένωση.

62. Στην περίπτωση της Ελλάδας πιο συγκεκριμένα, η διαμόρφωση ενός τέτοιου περιβάλλοντος ασφάλειας θα διευκολύνει τη μεταφορά σημαντικών πόρων από τον αμυντικό τομέα, έτσι ώστε να μπορέσει να στηρίξει τους κοινωνικούς και οικονομικούς της στόχους. Με άλλα λόγια, υπάρχει εμφανής συμπληρωματικότητα μεταξύ της ενίσχυσης της κοινής ασφάλειας και της προώθησης της "συνοχής". Αξίζει να υπενθυμίσουμε ότι εξαιτίας της αστάθειας και αβεβαιότητας που επικρατεί στην περιφέρειά της, η Ελλάδα υποχρεώνεται να δαπανά δυσανάλογο μερίδιο των εθνικών της πόρων για τις απαιτήσεις της εθνικής και συλλογικής ασφάλειας. Ως ποσοστό του ΑΕΠ, το απορροφούμενο από την άμυνα μερίδιο είναι πολύ υψηλότερο όλων των άλλων Κρατών Μελών. Έτσι, σε αντίθεση με την μεγάλη πλειοψηφία των Κρατών Μελών, η Ελλάδα δεν μπόρεσε να δρέψει το "μέρισμα της ειρήνης" το οποίο θα εδικαιούτο να αναμένει.

63. Η διαδικασία λήψης αποφάσεων σε αυτόν τον τομέα-κλειδί βασίζεται αποκλειστικά στον κανόνα της ομοφωνίας. Η επέκταση της ενισχυμένης πλειοψηφίας στον Β΄ πυλώνα, σε ζητήματα που δεν θίγουν τα εθνικά ζωτικά συμφέροντα της χώρας, θα πρέπει να εξεταστεί υπό το φως του σχήματος που θα λάβει ο πυλώνας αυτός και να εξαρτηθεί από το βαθμό της αλληλεγγύης, εκδηλούμενης με την υιοθέτηση των προμνημονευομένων στόχων.

64. Άλλα μέσα εξωτερικής δράσης της Ένωσης θα ήταν δυνατό να εξεταστούν υπό την σαφή προϋπόθεση ότι δεν θα θέτουν σε κίνδυνο τη θεσμική ενότητα, την ενότητα στόχων της ΕΕ και την ισοτιμία των μελών της.

Κοινή Ασφάλεια και Άμυνα

65. Προκειμένου να καταστεί αξιόπιστη, αποτελεσματική και ικανή να αντιμετωπίσει τις νέες απειλές και τους κινδύνους που έχουν δημιουργηθεί μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου, η Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας θα πρέπει να συμπληρωθεί από μια κοινή αμυντική πολιτική και κοινή άμυνα. Η πολιτική αυτή θα λειτουργεί συμπληρωματικά και όχι σε αντιπαράθεση προς αυτήν της Ατλαντικής Συμμαχίας (NATO). Το NATO παραμένει βασικός συντελεστής του Ευρωπαϊκού συστήματος ασφαλείας.

66. Στην προοπτική ανάπτυξης της αμυντικής ταυτότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση (ΔΕΕ) επιβάλλεται να ενσωματωθεί βαθμιαία στην ΕΕ με βάση ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα.

67. Η Ελλάδα υποστηρίζει την ενσωμάτωση των «αποστολών Petersberg» στην αναθεωρημένη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

68. Υποστηρίζει ακόμη τη σύναψη δεσμευτικής συμφωνίας μεταξύ ΕΕ και ΔΕΕ (για όσο διάστημα η τελευταία θα λειτουργεί αυτόνομα) με την οποία η ΔΕΕ θα υποχρεούται να εκτελεί τα καθήκοντα που θα της ανατίθενται από την Ένωση.

69. Σε κάθε περίπτωση, η αμυντική πολιτική θα πρέπει να διαμορφώνεται από τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για τον σκοπό αυτό θα πρέπει να προβλεφτεί η σύγκληση Συμβουλίου Υπουργών Εθνικής Άμυνας των κρατών - μελών στα πλαίσια της ΕΕ.

αποτελεσματικότερη λειτουργία του Τρίτου Πυλώνα. Ειδικότερα, τάσσεται:

- υπέρ της επέκτασης του δικαιώματος πρωτοβουλίας της Επιτροπής στους τομείς αστυνομικής, δικαστικής και τελωνειακής συνεργασίας,

- υπέρ της μεγαλύτερης σύμπραξης του Ευρ. Κοινοβουλίου στη διαδικασία λήψης αποφάσεων των πράξεων στους τομείς Τρίτου Πυλώνα, μετά από σχετική υποχρεωτική διαβούλευση

- υπέρ της ενίσχυσης του ρόλου του ΔΕΚ, μέσω επέκτασης των αρμοδιοτήτων του σε θέματα ομοιόμορφης ερμηνείας και εφαρμογής των πράξεων και επίλυσης των αναφουομένων διαφορών μεταξύ των Κρατών-Μελών καθώς και μεταξύ Κρατών-Μελών και οργάνων της Ε.Ε.

75. Για την ενίσχυση των πτυχών συνεργασίας που δεν είναι αντικείμενο κοινής πολιτικής (αστυνομικής, δικαστικής συνεργασίας) έχουμε τη γνώμη ότι τα κατωτέρω στοιχεία που αναφέρονται ενδεικτικά θα συνέβαλαν στο σκοπό αυτό, όπως:

- η λήψη αποφάσεων με ομοφωνία, όπως ισχύει επί του παρόντος, ενδεχομένως θα έπρεπε να εξεταστεί εκ νέου. Κατά συνέπεια, η λήψη αποφάσεων με πλειοψηφία θα πρέπει να εξετάζεται κατά περίπτωση, ανάλογα με τον τομέα.

-η διευκρίνιση της δεσμευτικότητας των πράξεων της κοινής θέσης και κοινής δράσης που προβλέπονται στο άρθρο Κ3.

76. Συνοψίζοντας, πιστεύουμε ότι η σταδιακή κοινοτικοποίηση τομέων με ενίσχυση των θεσμικών οργάνων και κατάρτιση προγραμμάτων δράσης με αντίστοιχα χρονοδιαγράμματα θα συμβάλλουν ουσιαστικά στην υλοποίηση των στόχων του Τίτλου VI της Συνθήκης του Μάαστριχτ.

Αθήνα, 22 Μαρτίου 1996